

LIBRIS

We know  
books



Copyright © SIONO Editura

Toate drepturile rezervate. Este interzisă reproducerea totală sau parțială a textelor pe orice suport audio, video sau electronic fără acordul în scris al editurii, cu excepția citatelor scurte, mai mici de 100 de cuvinte, necesare pentru recenzii sau referințe.

**SIONO Editura**

*Bd. Ion Mihalache 93 - 105, Sector 1*

*București, România*

*office@sionoeditura.com*

*www.sionoeditura.com*

Redactor: Em Sava

Corectură: Issabela Cotelin

Grafică copertă și colaj: Sasha Segal

Sursă imagine: Vilhelm Hammershøi, *Interior cu femeie tânără văzută din spate* (1904)

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**

**VLĂDUȘEL, ILEANA**

**Fragmente de viață** / Ileana Vlădușel. - București : Siono Editura, 2022

ISBN 978-630-6509-03-4

821.135.1

ILEANA VLĂDUȘEL



FRAGMENTE  
DE VIAȚĂ



**SIONO**  
EDITURA

București 2022

## CUPRINS

Sâmbăta	5
Așa am ajuns aici. Bunica 2	39
Cum vrea Dumnezeu! Bunica 3	42
Eu și cancerul meu	46
Cuiul lui Pepelea	52
Când mami o să plece	56
Mariko	61
Maria	67
Toamna întâlnirii noastre	71
Din dragoste. A iubi și a dăru	81
În tăcere	103
Sunt tânăr, doamnă! A ierta și a dăru	107
Un dar pentru soțul meu. Promisiunea	113
Portocale și morfină	125
O pereche de papuci	131
Păcatul	134
Săracul. O poveste	143
Câmpia însângerată	150
Umbre albe	174
Ecouri prin timp	181
Dincolo de viață și de timp	200
Colivia cu vise. Cutume	224
Anunț la mica publicitate	239
În ziua aceea s-a anunțat ploaie	285
Pantofi noi pentru o iubire veche	300
O moarte neelucidată	311

## Sâmbăta

*Sâmbătă, 6 iulie 2019*

Aveam două cămăruțe aproape una de alta și făceam focul acolo și încălzea și dincolo. Așa trăiam. Amu, nu știu..., stați liniștiți, că voi nici nu știți, nici nu puteți. Ei n-au stat la țară să lucreze, să știe cum. Da' eu stau așa și mă gândesc...

Amu nu mai știu cum, stau așa și mă gândesc că n-o fost la noi păduri. Aveam o țarină arsă. Pământ! Toată-i salcâm amu, da' atunci nu era, când eram eu tânără. Făceai focu' cu ce era. Să te duci după lemne, n-avea cine, că n-aveam bărbați. Să cumperi, tre' bani...

Șapte copii la părinți... Tata era mort în război, mama singură cu noi... Ce-a putut și ea ne-o dat. Atunci nu era așa. Amu, la școli tre' să-i dai... Atunci nu erau atâtea... lumină, televizor...

Eu n-am avut televizor de la bun început, omu' meu n-o avut serviciu, să aibă bani. O lucrat în gospodărie. Da' eu m-am apucat de țăsut, strângeam bani, îi puneam într-o cârpă și, când am gătat, i-am dat parale omului și s-o dus și o luat frigider.

Mama era vădană de război, eu eram acasă, făceam mâncare. Aveam o soră mai mare. Acea ne spăla pe toți. Fiecare aveam rostul nost'...

Mă duceam la prășit. N-aveam obicei să fur nici dacă

n-aveam. Și am avut o bătrână care o zâs că i-am furat o broboadă. Și io i-am zâs, nu Ț-am luat, leliță Irina...! O vecină a zâs să mă duc la biserică să jur, să nu mă duc la post, că acolo o să mă bată. Și m-om dus la biserică ș-om jurat.

Lelița Irina avea așa o odaie și avea niște coșuri de nuiete împletite și broboada o picat după dânsese. Și io m-am dus ș-am jurat și n-o durat mult și s-o suit Irina într-un copac și-o căzut jos și-o murit Irina. Nu-mi trebuia mie broboada ei. Era cald, ce-mi trebuia să mă îmbrobod.

Aveam o bunică... Îmi pregătea să Țas și Țasam așa, de mic copil, și am făcut treburi așa. Și apoi a venit colectivul... Eram mare și am lucrat la colectiv de mi-o sărit ochii. Și am trăit greu! Da' am trăit! N-am avut boli grele, ca să zâc să merg prin spital. Mai am două surori mai mici, una a lucrat în cadru sanitar la Roman și una la Fălticeni, la un restaurant o lucrat. Necazuri, fată hăi!

O lucrat la restaurant, o avut doi băieți și amu vreo doi ani i-o murit un băiet. E frântă, măi fată! Amu se pregătește să-i facă praznic. Tare cuminte era și bun! Da, așa e... S-o îmbolnăvit cu ciroza. Și parcă n-o fost tare băutor. Dar supărare... Muierea l-o lăsat, o mâncat ce-o mâncat... Omu nu-și face mâncare, mai degrabă mai bea un pahar... E supărată tare sor'mea de cel băiat, că era cuminte tare. Veneau la mine cu mașina, cu ce puteau ei, cu ce aveam eu, ne întâlneam. De amu... eu nu pot, ei nu pot...

Eu... Unde stăteam eu, era departe de magazin și era numa' unu singurel. Și o venit într-o duminică la mine și eu aveam o listă. Hai, măi Gheorghită, hai la magazin. Amu, s-o dus săracu în pământ...

Și mai are un băiet, da' acela nu e așa sănătos. E greu,

fată hăi! Cum să zâc... Te arde! Nu poți uita greutatea aiasta. Ța care rămâne suferă. Asta ne e viața pă pământ. Dacă Dumnezeu ne-o lăsat și moartea! E greu... prea mare durere îți dă!

Era unu pă la noi... Avea așa o grădină mare și frumoasă de la părinți. El avea la Botoșani un restaurant, de astea, cum se zice..., un hotel. Da' ce n-avea! Frumusețe pă lume! Și casă la mama lui o făcut, meri o răsădit... Tânăr, fată! Și într-o zi aud c-o murit Liviu lu' Manole... Tânăr, fată! Deștept și cuminte! Iaca, l-o luat Dumnezeu!

Na... Era ta-su mort, mă-sa moartă, un frate mort... Toți erau morți acolo, în cimitir. Greu, fată! Și avea o sângură fată mortu'. E judecătoare. Și nu vorbește cu mă-sa. Se ceartă pă avere... Ce-a rămas după urma lui!? Și alți copii nu mai are...

Am avut un frate. Îi mort! Și mai este unu la Dorohoi. Unu era croitor și unu cizmar. Și acela cu croitoria s-o dus înainte. Da' ăstălalt, cu cizmăria, o venit și-o lucrat la uzână la Roman. Ș-o murit aici când o ieșat la pensie. Mai băutor... Ce să faci!

Aș fi vrut să am mai mulți copii. Patru am dus... Am făcut chiuretaje... Era timpu' greu..., la colectiv..., copilu' cela cerea cheltuieli..., n-aveam bani...

Aș fi vrut! Omu n-o lucrat, el o trăit așa..., dacă o avut, o avut, dacă nu, nu... și na...

Mi-am adus aminte și azi noapte și n-am putut dormi... Cum am făcut chiuretaje acelea... Am făcut unu' la Petroșani, c-acolo era... lucra în mină. Și nu era stabil. Cât era, era... Da' știu pe cineva că o făcut, tu, Olguță, treizăci dă chiuretaje... Or, acuma să mai face oare? Treizăși! Te duci tu să faci treizăși dă chiuretaje? Nu știu cum o fi

Am o vecină d-a mea, e măritată și are barbat. Da' copii n-are! Da, cu câți o rămas, niciunu' n-o lăsat. N-o vrut să lase nici unu'! M-a impresionat lucru' ăsta... să nu vrei tu să lași niciunu'! Știi ce spune vecina ceasta a mea? Uite, ea n-are a face copii! Păcat! Păi sigur că-i păcat, fată, hăi! Na... ce să facem! Da' parcă mă gândesc...

Bunicii mei, părinții lu' mama mea, tot așa, au făcut vreo opt copii, da' eu am în sat la mine vreo zece cu câte zece copii. Mă rog... Și au putut!

Da', tu, fată hăi, nu era așa... Copilu' umbla cu cămășoiu' legat, să nu se murdărească. Da' acum, de l-o născut, l-o și îmbrăcat! Să te porți în rând cu ăi de au și care pot!

Dară iar mă gândesc... De ce a lăsat Dumnezeu să faci copii așa mulți? Prea mulți! Oleacă dacă te-ai culcat cu omu' ș-ai făcut copii...

Tu, fată hăi! Așa bine e aici, cu tini! Tare mi-i drag di tini! Și dimineață m-am gândit... O vini Olguța? O vini Sâmbăta mea? Di n-o vini, n-are cini m-o scoate afară! Da, ai vinit! Sâmbăta mea!

Cum am trăit și ce-am făcut... Eu cum am fost... eu zăc așa..., cuminte! Cuminte am fost, că nu ș-o bătut nime' joc di mini, că io n-am vrut! Am vrut să fiu cinstită și dreaptă și să nu rădă nimeni di mini! Da' Dumnezeu îți dă altceva și mai greu! Ce să faci! Are Dumnezeu planurile lui... Noi suntem cu păcatele și El e cu iertarea lor!

Zăși să nu faci pacate, da' omu' face, fără pacate nu trăiește nimini. Și Dumnezeu... Te rogi la Dânsu' să te ierte. Câte pacate facă omu' într-o viață..., eu așa mă gândesc, nu-s păcătoasă mare, da-s păcătoasă c-am făcut chestia șeia...

Da' altu' a făcut mai mult! Și nu trage ce trag eu! Și-l rog amu să mă ierte! Da' cum o vrea El și cum o ști el că merit, așa să-mi deie. Fiecare are un drum și păcătuiești fără să-ți dai sama! Eu, când eram tânără, știam că fac rău, că fac păcate? Și amu, mă gândesc, când am să mor, n-am să văd și n-am s-aud nimica!

Ce să faci, fată hăi! Păi da..., trecem așa prin viață! Trecem, da' sunt alții care nu se chinuie așa...

E foarte greu cu un bolnav. Eu n-am știut. Mi-o telefonat nepoata aiasta a mea și mi-o zis, bunico, trimit salvarea după tine! Și io am zis s-o trimeată, nu mi-am dat seama! Și uite, au trecut atâția ani și eu bini nu mă mai fac...

Ori să rabd, ori să nu rabd, cât o să-mi deie Dumnezeu, odată o să fie moartea asta! Da' nu se știe când! Ai murit și ce-ai făcut! Ce să mai vrei? Să mai vii înapoi? Dumnezeu știe! Da, de atâta timp de când moare lumea și se duce și nu mai vine nimeni înapoi! Să vie cineva să spuie cum e acolo. Nu vine nimeni! O fi frumos și nu mai vin...

Aveam o vecină. O murit de bătrână și avea o grădină mare și frumoasă și casă bună. Nu se găsește nimeni să cumpere. Și are două fete, că doi copii au murit tineri. Un băiat și o fată. Fata o avut cu capu'. Băietu' s-o dus la o apă la Sușeava, la prins pește. Lua băutura cu dânsul. Ș-o murit acolo, la apa cecea, la Sușeava. Erau călduri mari și el era bolnav cu inima, da' nu știa. Și cum eram la mine acasă, m-o sunat o vecină și mi-o spus că o murit băietu'. Pacat, fato! Băiet tânăr, așa... Ferească Dumnezeu! Și amu mai are două fete.

Eu mă gândeam așa..., că poate oi mai trăi, n-oi muri! Da' nu se știe.

Și așa spuneam, tu, fată hăi! Toate rămân. Și noi ne ducem. Eu mă gândesc că dincolo este așa, un câmp și o groapă unde ne îngroapă pe toți, și pe ăla, și pe alaltă...

Eu odată eram tânără, primăvara, atunci se călca cu fier cu jar și călcam pe prisma casei ceva și, când m-am ridicat, era așa de frumos! Primăvară, copaci înfloriți... Și mă uit așa și zic, uite ce frumos! Aici e tâlcu', e frumos amu, ai murit, ești bini îngropat. Și i-am spus la un bătrân și o zâs, nu-i așa, fată hăi! Nu-i așa cum zăși tu! Acolo e frumos! Da' nu vine nimini de acolo, să ne spună cum e! Cred și așa, cred și așa...

Uite ce..., de atunci stă inima în mine ca un cârlig! Și eu n-am mai vrut să-l întreb mai departe. Și mi-o spus așa. Tu, Olguță, știi ce mi-o spus mie un om? Că nu este Dumnezeu! Și eu mă tot gândesc mereu... cum o fi? El îmi spune mie acu' vo doi ani că nu există Dumnezeu! Da' eu n-am mai zis nimic! Da' cine are putere să facă atâtea...?

Ce să faci, fată hăi! Eu cred c-oi muri și mă întreb, oare ce-o fi acolo unde m-oi duce eu? Eu aici mă opresc! Oricât mă gândesc că n-am făcut păcate, la cele păcate mă gândesc, la chiuretajele celea!

*Duminică, 7 iulie 2019*

Tu, fată hăi! Vreau și eu să fac un bine în viață! Femeia ceea ce îngrijește de casa me. I-o furat banii, tu, Olguță! Și amu vrea să-mi dea banii! Ferească Dumnezeu să-mi dea ceva! E necăjită și ea. Și a vrut să-mi facă un bine, să se grijească de tot. Și amu, câtă emoție și frică are ea că i-o furat banii! Știe ea, gândește cine i-o luat. Eu sper că acela

ce i-o luat i-o aduce înapoi. O avea milă... Da' n-are! Ei..., io nu vreau nica!

Mărița o chema pi mama. Maria, Marița îi zicea. Pe tata, Gheorghe. A murit în război la ruși, la Cotu Donului. Pe care-l ajungea rusu', îl împușca!

Era un om, vecin cu tata la război. Acela fugea și o dat de tata. Măi Gheorghe, hai, că vin rușii! Și rușii l-o ajuns și l-o împușcat și atât.

Noi am ascultat de mama! Și am crescut, ce să facem... Mai sunt trei fete. Am o soră la Fălticeni, face o pomenire la un băiat, o murit tânăr, săracu'! Ea a rămas frântă. El ori mânca, ori nu mânca, da' un rachiu tot lua. Și au trecut anii și s-o îmbolnăvit de ciroză. Mai are sora asta a mea un băiet și acela are patru copii cu două femei. S-o despărțit și s-o dus la alta.

Ei, necazuri, fată hăi! Mda... Da' eu aveam acasă un vecin. Și era, tu, Olguță, așa de lăcomos și așa nesăturat! Am avut eu un loc de casă cu casă cu tot. Noi am fost moștenitori. Eu și o verișoară de la Rădăuți. Și s-o dus moșneagul acela de vecin, cel de lângă mine și o luat bucățița ceea de pământ care trebuia să fie a mea. Și eu am tăcut. I-am dat pace și l-o luat! După ce l-o luat, o vrut el să-i dau eu pământu' meu din fața casei și el să-mi dea mie în fundu' grădinii și io n-am vrut. Și amu mă frământ. Că a rămas bucățița ceea de pământ străină acolo și-mi pare rău de el.

Așa e fată, hăi! Oameni lăcomosi. De ce n-ai zis, măi moșneagule, dacă n-ai, uite, îți dau ție, că n-ai. Oameni lăcomosi, oameni nesătui. Știe Dumnezeu de ele!

Da' mă gândesc, tu, Olguță, de multe ori la accidentul cela din... Unde era, tu, Olguță? În Muntenegru șela, da! Da' zășe că anumit șoferu' cela o făcut așa șeva. Amu așa

am întâles io. Ce boieri mari, ce bănăret care s-au dus acolo și s-au prăbușit! Atâția bani! Ce să faci, fată hăi!

Eu așa am auzit atunci. Aveam televizor și la opt sara îi dădeam drumu'. Mare accident! Ducă-se pe pustii! Din ce prăpastie îi scoate! Morți... Alții, vai de capu' lor... O vrut să se plimbe! Uite plimbare! Ce să faci, fată hăi! A devenit timpu' că nu mai trebe televizor!

Eu nu-l țin minte pe tata! Știam că tata s-a dus la război dincolo de Prut. Se ducea tata și aducea câte un sac de pâine. Noi eram opt copii, cu dânșii nouă. Ce zâși tu, Olguță? Zece? Oi greși, că prea sunt multe!

Era un vecin, dintr-un sat cu dânșu' la război. Și acela, când venea acasă, ne spunea despre tata. Războiu' s-o terminat! Nu știu de ce se băteau ei. Atunci nu-mi dădea în gând și nu mă interesa tare. Mai târziu am înțeles eu ce e cu războiu', c-o murit lume. Veneau rușii și ne luau caii, porumb, tot ne luau rușii! Într-o primăvară eram singură eu acasă. Eram mărișoară, cât aveam, nu știu. Și o venit niște ruși cu arme și mă întrebau că: *neamț, neamț?* Și unde îi prindea, îi împușca. Și aveam niște iarbă. Și o fugit dup-un neamț și l-o împușcat, am văzut io. Ce să faci! Mulți or murit!

Și tata o murit! Cu șapte copii și cu nevastă tânără. Mama mea, când o rămas vădană avea vro treizeci și șapte de ani. Era tânără. Tata se ducea la război și stătea ce stătea și venea acasă în concediu. Și plămădea copilul' și se ducea. Și mai venea odată, făcea altu' și tot așa. Șapte am fost. O avut tata meu vro trei frați. Au fost în război. El, cu un frate, n-o mai venit înapoi. Unu o venit. Cum o mâncat, cum o dormit, cum i-o fost viața pân' la sfârșit... greu! N-aș mai vrea să fie război pe lume! Eu știu și am văzut în satu' vecin la mine.

Prutu' venea așa, avea un cot așa... pământ mult era... Și o rămas pământu' cela la ruși. Și io am zis că de la pământu' cela s-o bătut ei. Asta e viața... De tineri, luți și te bați și te omoară pentru pământ! Da' pământu' cela o rămas. Și tu te-ai dus în pământ...

Da, fată hăi, așa e, cum zâși, a rămas pământu' cela cu ei acolo și-i plânge Prutu'. Nu știu io cum zâși tu, da' așa o fi! O fi așa cum zâși, că-n apele lui e plânsul lor. Eu zăc ca tine, tu, Olguță, că tu ești sâmbăta mea și eu mereu mă gândesc la tine! Că tu când vii, eu, așa bătrână și bolnavi cum îs, știu că e iar sâmbătă și a mai trecut o săptămână dân calendar.

Mi-aduc aminte... Eram copii mulți și aveam bătrâni pe acolo și ne luau la lucru și noi ne duceam. Pe timpu' războiului... Mi-aduc aminte. Nu era săpun, ca să speli și era undeva o pădure cu un pământ, când frecai, făcea săpuneală. M-am dus acolo cu mai multă lume și am săpat și am luat pământ, ca să spăl. N-aveam cu ce aprinde focu', o lumânare... Stăteai și te uitai așa, unde iese fum și te duceai cu ceva și luai o bucățică de jăratec.

*Sâmbătă, 13 iulie 2019*

Ei, că frumos e afară, fată hăi! Nu credeam că mai vii și stăteam așa și mă gândeam că ce bine de ar veni Sâmbăta mea, să mă scoată olecuță în grădină! Mă gândesc la tine, Olguță, și-l rog pe Dumnezeu să te ajute cum o ști el mai bine! Ei...

Era mai sănătos pe timpuri, tu, Olguță. Era altfel timpul! Era mai sănătoasă mâncarea. Cât n-o fost război, o

fost bini. Da' tu, fată hăi, cum zâși? Că luptăm și acum? Cu viața? Că drept îi, tu, Olguță, așa-i cum spui, luptăm mereu, nu e război, da' ne luptăm cu necazurile.

Când o fost războiu' românilor cu rușii, aduceau în țară oi, vaci, cai... Românii aduceau de la ruși. Ne-a dat și nouă o vacă. Eram șapte copii. Și când o respins rușii pe români, o luat vacile înapoi și le-o dus iar la ei.

Cum se bat doi copii, așa se bate lumea. Să ia ei! Apoi ei de la pământu' cela de la Prut se băteau. Că rușii nu voiau să-l deie, tu, Olguță, că era bun pământu'. Românii or cerut ajutor la nemți. Rușii nu-i plăceau pe nemți. Eram copil și știu. Și rușii îi fugăreau pe nemți. Și or venit niște ruși și m-o întrebat, *nemți niet, nemți niet?* Și io am zis nu. Da' ei i-au văzut pe câmp și i-o împușcat. Am văzut, da, tu Olguță, am văzut! Așa-i cum zâși, o trecut, da' io mai fân minte și acu'.

Tata s-o însurat și s-o pornit război. Când îi dădea drumu acas', făcea câte un copil și iar pleca. Până a făcut șapte copii. Și el n-a mai vinit acasă di la război. Așa era atunci, da!

Mama mea era departe de satu' ei, mergea pe jos pân' la Dorohoi. Și acuma, vai di mini, mașina la scară. Așa-i, tu, Olguță, cum zâși, luptăm cu viața iasta, așa cum îi, că n-avem ce face.

Vine cineva... Uite, e doamna aceea care poate să meargă. Poati că o fi vrând să mai vorovim olecuță!

*Sâmbătă, 21 iulie 2019*

Așa-i, fată hăi! Fimeia suferă și rabdă că doar, doar s-o îndrepta. Și bărbatu fașe cum o vrea el. Că el nu să mai îndreaptă. Trăiește așa.

Aista... E un băiat, acolo lângă mine. Gospodar, are vaci, cai. Da' ce folos, dacă-i rău! Înainte, părinții noștri nu erau chiar așa. Da' nici așa buni n-o fost.

Mi-aduc aminte că bunicu meu' tot așa se ducea. Stătea câte trei zile și bunica... Noi ziceam că-i proastă, se ducea cu mâncare la el la crâșmă. Și o mătușă, tot așa, s-o căsătorit. Era bună. Sufletistă, se ducea la biserică, se gătea, se făcea frumoasă și se ducea la bărbat, *Vasile, io mă duc*. Și lua și îi pupa mâna. Și Vasile be.

Tu, Olguță! Nici al meu om n-o fost bun! Nu m-o bătut, da' o avut draci în dânsul. Io am zâs că-l las, da' fata me o zâs, vai, mămica ei, unde o să mă duc! Și am lăsat așa... N-o avut fimeia aiasta viață. Ea n-o fost iubită, ea a trebuit să tragă la ham. Și o fost fimei batute di bărbați. Și or tăcut și or răbdat așa. Eu am fost la spital și erau niște femei. Și spunea una cum o bătut-o. El o fost murit și atunci abea s-o dus ea la spital, să se caute.

Bine nu mi-o fost, da' ce aveam să fac! Așa a lăsat Dumnezeu, să adune doi străini! Ce milă are un străin di tini? Tu lupti cât lupti, da' cazi de la un timp! Așa, fată hăi! Da' na..., e greu să se ieie doi străini.